

Tid Måndagen den 22 februari 2022 kl. 17.00 – 17:35
Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset
Justering Måndagen den 7 mars 2022, §§ 1-6, 8-11,14,16-22

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Måndagen den 22 februari 2022, §§ 7,12,13,15

Katarina Luhr

Emilia Bjuggren

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Katarina Luhr (MP) ordföranden
Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden

Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Jonas Nilsson (M)
Amelie Langby (M)
Patrik Silverudd (L)
Gunnar Caperius (C)
Felix Antman Debels (S)
Jakob Sahlén (S)
Deniz Butros (V)
Tapani Juntunen (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Maria Mustonen (V) för Rose-Marie Rooth (V)

Ersättare:

Per Hagwall (M)
Kjell-Åke Karlsson (M)
Felix Schartner Giertha (MP)
Maja Boström (C)
Sinikka Suutari (S)
Isak Öhrlund (S)
Frida Bengtsson (S)
Maria Mustonen (V)
Frida Nehrfors Hultén (V)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Anna Hadenius, Timmie Aspelin, Kerstin Thörner, Monika Gerdhem, Gustaf Landahl, Daniel Persson, Emily Tjäder, Anders Kandelin, Anna Lindén, Anna Sundman, samt borgarrådssekreteraren Gabriel Dorrian Werner och personalföreträdaren Luis Lopez.

**Stockholm Exergi AB, tillstånd till uppförande och drift
av energianläggning och hamn m.m. i Lövsta inom
fastigheten Hässelby villastad 36:1 – nu fråga om
bemötande av bolagets komplettering
Yttrande till Mark- och miljödomstolen i mål M 1167-20
Dnr 2020-5421**

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker att tillstånd ges till den ansökta verksamheten under följande förutsättningar:
 - Villkor 3 (skyddsåtgärder vid muddring) kompletteras med följande mening: Muddring får inte ske under perioden 1/3-15/6.
 - Villkor 5 (suspenderade ämnen från arbeten i vattenområde) kompletteras med förslag till gränsvärden för de ämnen som riskerar att frigöras i samband med muddring, såväl partikelbundna som lösta och som riskerar att påverka råvattentäkten eller innebär att en miljökvalitetsnorm inte kan innehållas. Maximalt tillåtna koncentrationer enligt HVMFS 2019:25 ska tillämpas som villkor för de ämnen där gränsvärden finns att tillgå, vilket omfattar bly, kadmium, kvicksilver, nickel och arsenik. Särskilt i fråga om bly ska ett värde regleras som villkor då MKN annars riskerar överskridas.
 - Villkor 7 (pålning i vattenområde) kompletteras med följande mening: Pålning får inte ske under perioden 1/3-15/6.
 - Villkor 11 (utsläpp till luft från fastbränsleanläggningen) Begränsningsvärdet för kvicksilver villkor 11 ska begränsas till 1 µg/m³ ntg.
 - Villkor 18 (dagvattenhantering) kompletteras med följande:
Samtliga ytor ska vara täta där risk för kontakt med underliggande föroreningar vid dagvatteninfiltration föreligger. Detta gäller även dammbottnar, växtbäddsbottnar och ledningsgravar.
Dagvattenanläggningarnas funktion ska regelbundet kontrolleras.

- Villkor 20 (buller från verksamheten)
Bolaget ska föreslå begränsningsvärden för buller i Kyrkhamns friluftsområde. Regleringen kan förslagsvis ske antingen genom att identifiera referenspunkter i omgivningen och reglera ljudnivåerna i dessa. Alternativt kan frågan hanteras inom tillsynen om bullerstörningar uppstår. Domstolen bör i så fall lämna möjligheten till tillsynsmyndigheten att vid behov meddela ytterligare villkor och försiktighetsmått för att begränsa verksamhetens bullerpåverkan i Kyrkhamns friluftsområde.
- Utredningsvillkor U1 och prøvotidsvillkor
 - Haltvillkoret ska uttryckas som månadsmedelvärden. Villkoret ska anses uppfyllt om minst 10 av 12 uppmätta månadsmedelvärden under ett kalenderår underskrider det föreskrivna månadsmedelvärdet.
 - Villkor för prøvotiden ska föreskrivas som åtminstone säkerställer att nuvarande status i recipienten inte försämras eller möjligheten att nå god status inte äventyras.
- Naturvärden – kompensation
Åtgärderna ska vidtas i så nära anslutning till byggstart som möjligt, dock senast inom *två* år från ianspråktagandet av tillståndet.
- Förorenad mark
Frågan om skyddsåtgärder för efterbehandling ska så långt som möjligt hanteras inom ramen för prövningen. Tillsynsmyndigheten ska ges delegation att få meddela ytterligare villkor vad avser hanteringen av markföroreningar. Det ska i villkor regleras att verksamheten endast får bedrivas om efterbehandlingen av området har godkänts av tillsynsmyndigheten.
- Kontrollprogram
Kontrollprogram för anläggningsskedet ska minst innehålla
 - Stopp- och larmvärden för kontroll av muddring som tar hänsyn till mobilisering av föroreningarna och inte bara innefattar halt av suspenderat material.
 - Ytterligare skydds- och försiktighetsåtgärder som kan vidtas om föreslagen muddringsteknik ger upphov till spridning av föroreningar som överskrider villkorade halter.

- Mätningar av turbiditet samt vattenkvalitet ska ske i hela vattenpelaren med minst två meters intervaller för att säkerställa att föroreningar inte sprids till omkringliggande vatten genom vattenströmmar som kan gå oupptäckta vid mätning i enbart tre punkter i vattenmassan. Stopp och larmvärden ska tillämpas på maximalt uppmätta halter i ett enskilt prov.
 - Ett detaljerat kontrollprogram för efterbehandlingen (på land) behöver tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att avseende RDF-bränsle ska bolaget utreda möjligheterna att endast elda RDF-bränslen som inte innehåller fossil plast.
 - 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden avstyrker yrkandet om verkställighetsförordning.
 - 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande i målet.
 - 5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i målet.
 - 6 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 31 januari 2022.

Nämndens behandling av ärendet

- 1) Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Patrik Silverudd (L), Gunnar Caperius (C) vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Tapani Juntunen (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Deniz Butros m.fl. (V) föreslår att nämnden delvis godkänner förvaltningens förslag till beslut, samt anför därutöver följande:

Miljötillstånd för Lövsta kraftvärmeverk ska inkludera krav på:

- a) användning av bästa tillgängliga teknik
- b) inga nettoutsläpp av fossil koldioxid

- c) ersättningsplats för badplats och båtplats har lokaliserats och verksamhetsutövaren bör bekosta förflyttningen.

Vänsterpartiets ingång i frågan

Klimatförändringarna är här och nu och Världsmeteorologiska organisationen, WMO, har varnat att världen riskerar överstiga en medeltemperatur med 1,5 grader redan 2024. Idag ligger svenskarnas utsläpp av växthusgaser tolv gånger högre än vad som borde vara en absolut övre gräns. Ser vi till hela vår resurskonsumtion skulle det behövas fem jordklot om alla levde som i Stockholmsregionen.

Vänsterpartiets vision är en kraftfull omställning till 2030. Våra tre överordnade mål är att Stockholms läns energianvändning ska vara fossilfri, att länets energianvändning minskat till cirka 36 TWh, samt att länets egen energiproduktion motsvarar mer än hälften av behovet. All införd energi ska så långt möjligt vara förnybar. En fossilfri energianvändning innebär att inga fossila bränslen tillförs i något led. Därför har vi också fått bort all plast i de hushållssopor som används som bränsle i fjärrvärmens till 2030.

Vår långsiktiga vision för fjärrvärmens är att den bör bygga på elektricitet snarare än förbränning. All förbränning – även om bränslet består av biomassa eller avfall – skapar miljöproblem. Genom storskalig användning av värmepumpar och eventuell vätgasproduktion, drivna av fossilfri elproduktion, kan fjärrvärmens bli klimatneutral. Vi anser att staden och Stockholm Exergi bör gå i bränschen för en sådan utveckling men inser också att det ännu ligger längre fram i tiden.

Vi är därför fortsatt positiva till uppförandet av ett kraftvärmeverk i Lövsta, då det dels bidrar till vårt mål om att producera el inom länet, dels då vi ser att behovet av ett nytt verk för att trygga Stockholms fjärrvärme efter den viktiga nedläggningen av kolkraftverket KVV6. Tekniken på området utvecklas snabbt och därför bör samtliga delar av utförandet åläggas att vara av miljömässigt bästa tillgängliga teknik – detta för att verksamheten inte ska vara omodern när den är färdigställd.

RDF-bränsle

Att bränna sopor är en gammal metod som går emot avfallstrappans principer. Faktum är att detta är ett område där man bränt olika material sedan 1920-talet. Ett

resurseffektivt och cirkulärt samhälle har inga sopor att bränna, eftersom alla naturresurser cirkulerar. Där är vi inte idag, det finns flera juridiska och finansiella hinder till detta. Dock är det viktigt att Stockholm stad arbetar långsiktigt för att inte låsa in oss i en teknik som skapar efterfrågan på sopor från Europa och fördröjer övergången till ett cirkulärt samhälle. Vänsterpartiet är kritiskt till att använda RDF-bränsle, som till stor del består av plast och därmed ger upphov till utsläpp av fossil koldioxid.

CCS-anläggning

I det fall att fossil plast förbränns i kraftverket, vilket vi anser i möjligaste mån ska undvikas, måste koldioxiden antingen tas om hand genom CCS-teknik eller på annat sätt kompenseras, exempelvis genom en biokolsanläggning. Vänsterpartiet välkomnar att Stockholm Exergi ska göra en separat tillståndsansökan för koldioxidinfångning men hade föredragit att dessa tillståndsansökningar hängde samman.

Muddring

Eftersom området har använts för sopförbränning i årtionden är området förorenat med bl.a. aska, tungmetaller, cancerogena PCB:er, och PAH:er. Etableringsområdet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde och detta, liksom risk för konflikt med miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsten Mälaren-Görväln, behöver utgöra utgångspunkt vid bedömning av vilka försiktighetsmått och skyddsåtgärder som behövs. Vänsterpartiet är positivt till de villkor förvaltningen ställer på verksamhetsutövaren vad gäller muddring och miljömuddring.

Dricksvatten

Stockholms vatten – havet, sjöarna och vattendragen – har avgörande betydelse för Stockholms län och hela Mälarenregionen. De förser regionen med bra dricksvatten för hushållen och är av stor vikt för fritidsliv och turism. I ett hotat klimat ökar riskerna för dricksvattenförsörjningen enligt Klimat- och sårbarhetsutredningen och rätten till rent vatten är också ett Agenda 2030-mål.

Dricksvatten är något som inte ska äventyras. I detta ärende pekar förvaltningen på att verksamheten ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Därtill riskerar muddringen att röra upp tungmetaller och andra föroreningar som riskerar att påverka dricksvattenkvalitén. Förvaltningen anser att verksamhetsutövaren bör presentera ytterligare skyddsåtgärder för att inte överstiga miljö kvalitetsnormerna, Vänsterpartiet vill understryka vikten av att åtgärderna i sin

helhet inte på något vis får riskera stockholmarnas dricksvatten och att det bör finnas en plan för vad som ska göras om dricksvattnets kvalitet ändå visar sig påverkas av verksamheten.

Utsläpp av kväveoxider (NOx) och kvicksilver

Vänsterpartiet välkomnar Stockholm Exergis reviderade förslag av utsläpp av kväveoxider men är ense med förvaltningen om att de föreslagna utsläppen av kvicksilver är fortsatt för höga.

Fritid och rekreation

Att vara ute i naturen har många vinster och är något stockholmarna älskar. Lövstabadet är ett viktigt område för alla i västerort – hit kommer man för att njuta av naturen och umgås med vänner och familj. Att badplatsen försvinner i och med etableringen av Lövstaverket är väldigt tråkigt. Det måste därför skyndsamt lokaliseras en fullgod ersättningsplats för badet och även båtplatsen som Lövsta Båtsällskap erhåller.

Vänsterpartiet anser att nya bad- och båtplatser först måste lokaliseras och godkännas innan beslut kan utfärdas. De nya bad- och båtplatserna ska finnas på plats senast två år efter att de befintliga rivits.

Medborgardialog

Vänsterpartiet vill lyfta behovet av tät dialog med de som bor i närheten av den nya verksamheten. Samrådsprocessen är bra, men ofta börjar samrådsprocesserna i ett senare skede. Eftersom ärendet berör många och många är oroliga för hur den nya verksamheten kan påverka lokalmiljön, dricksvattnet och naturområden runt omkring är det viktigt att dialogen når brett ut och i fler än en kanal.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Patrik Silverudd (L), Gunnar Caperius (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Tapani Juntunen (SD).

Reservation

Deniz Butros m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Byggandet av en ny energianläggning handlar om vår stads möjlighet att fortsätta växa och utvecklas, men också om att staden ska kunna nå sina klimatmål. Stockholm behöver både värme och el. Stadens fjärrvärme går mot en allt lägre klimatpåverkan och i dag är över 90 procent baserad på förnybar eller återvunnen energi. Med ny teknik för infångning och lagring av koldioxid kommer fjärrvärmens till och med göra staden klimatpositiv.

För att Stockholms stad ska kunna nå målen har det varit avgörande att det koleldade kraftvärmeverket KVV6 i Värtan avvecklats. För att vi ska kunna säkra el och värme till staden är det en förutsättning att ett nytt hållbart kraftvärmeverk byggs.

Kraftvärmeverket kommer också att ersätta den äldre anläggningen i Hässelby. För Stockholms utveckling innebär detta att bostäder kommer kunna byggas på platsen när Hässelbyverket är ersatt och värme- och elproduktionen då är säkrad. Hässelbyverket är idag omgivet av bostäder och platsen skulle mer optimalt kunna användas som boendemiljö än som idag för ett kraftvärmeverk. Det nya bostadsområdet kommer kunna skapa bättre koppling mellan Hässelby strand och Hässelby villastad samtidigt som områdets populära strandpromenad och allmänna platser stärks och tillgängliggörs.

Lövsta är utpekad både i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050, och i gällande översiktsplan, som lämplig för framtida energiproduktion. Ett nytt kraftvärmeverk behövs och många olika platser har studerats. Utredningarna visar att Lövsta är det bästa ur miljösynpunkt och placeringen här gör det möjligt att transportera bränslen med båt. Hela stadens fjärrvärmesystem stärks med placeringen i Lövsta, bland annat då leveranssäkerheten ökar genom möjligheten att förse både norra och centrala delar av Stockholm med fjärrvärme. Samtidigt är det viktigt att ha produktionskapacitet i västerort eftersom det är en mycket expansiv del av Stockholm med stora nybyggnationsprojekt. Givet de mycket komplicerade och känsliga förutsättningarna på platsen är det självklart avgörande att bygget sker med alla tillgängliga försiktighetsåtgärder.

För oss är det självklart att vi som stad måste ha ett helhetsperspektiv på utvecklingen av Stockholm. Det nya verket i Lövsta bidrar till en fortsatt långsiktigt hållbar utveckling av hela fjärrvärmesystemet i den växande Stockholmsregionen. För att Stockholm ska kunna nå sina klimatmål och trygga tillgången till värme och el är Lövstaverket avgörande.

Vid protokollet
Kerstin Thörner